

Vänsterpress om Afghanistan

– mitten av september 2021

Talibanstyret har nu börjat stabilisera sig. Bl a har man tillsatt en regering. Men en mängd problem återstår. Tecken på inre motsättningar bland talibanerna har visat sig – vad de kan leda till på lite längre sikt återstår att se. Och massvält hotar nu folket.

En balansräkning över västvärldens misslyckande, som kostat enorma summor och mängder av människoliv och lidande, återstår att göra. Det borde vara dags att inse att militära interventioner inte leder till något gott, utan tvärtom till att problemen förvärras. Inte bara fallet Afghanistan visar detta, utan också Irak-invasionen och försöken att styra in ”den arabiska våren” i banor som bestämts av västmakterna med USA i spetsen (Libyen, Syrien ...). Alla har bara förvärrat situationen.

Se även: Farooq Sulehria: [Islamister är varken anti-imperialister eller fascister](#), [Vänsterpress om Afghanistan – början av september 2021](#) och Gilbert Achcar: [USA förlorade i Afghanistan. Men USA-imperialismen försvinner inte](#).

Martin Fahlgren 17/9 2021

Innehåll

eFOLKET	1
<i>Sveriges krig i Afghanistan: Vad handlade det om?</i>	1
Flamman	3
<i>Vägen till Kabul</i>	3
Internationalen	5
<i>Afghanistans folk övergivet och förrätt ännu en gång</i>	5
<i>Solidaritet med det afghanska folket, offer för imperialism och talibanerna</i>	6
<i>SVT:s orientalism är livsfarlig för Afghanistans befolkning</i>	8
Offensiv	10
<i>Svältkatastrof – total kollaps hotar i Afghanistan</i>	10
Proletären	11
<i>al-Qaidas strategi passade USA perfekt</i>	11
<i>Kriget mot terrorismen skapade massvis av nya terrorister</i>	12
<i>al-Qaidas strategi passade USA perfekt</i>	12
<i>20 år av krig och terror</i>	15
Revolution	18
<i>Saurrevolutionen i Afghanistan 1978: vad den lyckades med och hur den krossades</i>	18

eFOLKET

Sveriges krig i Afghanistan: Vad handlade det om?

Pär Salander

eFOLKET 15/9 2021

De reella motiven bakom krigsföringen i Afghanistan har av USA-regeringarna mörkats inför allmänheten. Så har uppenbarligen varit fallet också när det gäller de svenska regeringar som under NATO:s ledning varit involverade i kriget. Pär Salander, professor i socialt arbete vid Umeå Universitet, har tidigare i eFOLKET medverkat med debattartiklar rörande utrikespolitik. I denna artikel ¹ efterfrågar Salander en uppriktig utredning om Sveriges faktiska motiv och den militära insatsens resultat.

Media fylls nu av spekulationer kring hur katastrofal situationen blir i Afghanistan när talibanerna raskt tagit över sedan USA lämnat striderna. Men upptagenheten kring nuet får inte tysta centrala frågor: vad har åstadkommits sedan USA nu spenderat mer dollar på kriget än på Marshall-planen efter andra världskriget (i dagens penningvärde)? Har USA/Nato och Sveriges militärinsats bidragit till ett bättre liv för Afghanistans befolkning?

Afghanistan är ett land bebott av olika folkgrupper med en brokig historia av våldsamheter där inte minst kungaättlingar och krigsherrar avlöst varandra genom kupper alltsedan självständigheten 1919.

Kommunistpartiet tog också makten genom en kupp och Sovjetunionen intervenerade till kommunisternas försvar 1978. Regimen försvagades nämligen av inre motsättningar men framför allt av samhällets, och inte minst landsbygdens, kulturellt patriarkala tradition. Motståndet mot kommunisterna formerades av mujahedin som till exempel inte ville acceptera en massiv alfabetiseringskampanj och obligatorisk skolgång för flickor.

Den sovjetiska krigsmaktens våldsamheter mobiliserade vidare befolkningens motstånd mot inkräktarna. Mujahedin fick stöd från USA. CIA försåg gerillan med vapen och man tränade motståndskämpar som rekryterades från islamiska länder. En som senare anslöt sig var saudiern Usama bin Ladin.

USA:s fokus var naturligtvis inte kampen för demokrati utan ett led i det kalla kriget mot Sovjetunionen och för att försvara sina intressen i denna oljerika del av världen.

Dåvarande president Carters säkerhetsrådgivare Brzezinski bekräftar också att USA:s stöd till motståndsrörelsen just var ett sätt att, i det kalla krigets anda, skapa ett Vietnam för Sovjet. Men det innebar också att man samtidigt deltog i skapandet av en radikalislamistisk rörelse.

Efter tio års krig drog sig Sovjetunionen ur "sitt Vietnam" och talibanerna tog senare över.

USA återkommer 2001 till Afghanistan efter al-Qaidas terrorattack i New York. Tjugo års krig följer – USA fick nu själva sitt andra Vietnam. När man nu drar sig ur så lämnar man enligt amerikanska Brown University mer än 240 000 döda, civila och soldater, och totalt mer än fem miljoner afghaner på flykt.

Talibanerna tar över direkt. Tillbaka till ruta ett.

För ett par år sedan lyckats *Washington Post*, efter tre års juridisk kamp mot Pentagon,

¹ Ursprungligen publicerad som debattartikel i dagstidningen *Västerbottenskuriren* (Umeå) 10/9 2021

publicera en omfattande utredning, ”The Afghanistan Papers”, byggd på intervjuer med personal i Afghanistan som ger en hel del uppslag till förståelse av varför ruta ett är tillbaka.

US-marine i Afghanistan. Foto: Wikimanges, anonym tysk fotograf / pixabay.

Det är en pinsam läsning då den avslöjar hur det amerikanska folket förts bakom ljuset genom en förskönad bild på samma sätt som de välkända ”Pentagon Papers” 1971 avslöjade verkligheten i Vietnam. Douglas Lute, en trestjärnig armégeneral uttryckte något centralt med de enkla orden: ”Vi saknade en grundläggande förståelse för Afghanistan – vi visste inte vad vi gjorde... Vi visste inte vad det handlade om”. Det fanns ingen klar målsättning kring närvaron, ingen klar idé om vem som var vän eller fiende och det fanns ingen förståelse för konsekvenserna av masskorruptionen.

Andra som till exempel Sarah Chayes vid Carnegie-stiftelsen har, efter omfattande fältarbete, påtalat samma sak. Mutor tycktes inte på något sätt bekymra den amerikanska ledningen som själva också var en del av korruptionsekonomin.

För vanligt folk var västs plakat om demokrati inte trovärdigt – bara 19 procent fann det också meningsfullt att gå till valurnorna vid senaste valet. Varför skall man tro på främlingar som kommer med bomber och göder korrupta makthavare – talibanerna är trots allt afghaner som bekämpar inkräktare och de står för någon form av ordning i alla fall. President Biden har ju för övrigt släppt den falska marknadsföringen att man varit i Afghanistan för att skapa demokrati – man har varit där för att bekämpa USA:s fiender.

Den svenska utredningen (SOU 2017:16) kring Sveriges engagemang är också en dyster läsning Måluppfyllelsen är ”mycket bristfällig” när det handlar om demokrati och levnadsvillkor. Den militära insatsen var däremot ”tillfredsställande”: Sveriges relation till Nato och Sveriges militära förmåga har utvecklats. Man konkluderar att den militära insatsen ”främjat svenska intressen”.

I en bred internationell Gallupundersökning från 2019 visas att Afghaner är de mest sorgsna människorna och vidare att de tror att livet kommer att bli än sämre i framtiden. Det är första

gången i Gallups långa historia som ett lands befolkning uttrycker sig på det sättet.

Världsbanken visar att antalet människor som lever i fattigdom mer än fördubblats, det finns tre miljoner internflyktingar, inte minst finns dessa i misär i de mer än 50 kåkstäder som etablerats runt Kabul. Mer än en miljon barn riskerar undernäring. Narkotikahandeln blomstrar mer än tidigare, enligt FN stod Afghanistan i fjol för 82 procent av världens opiumproduktion. Att fler flickor fått gå i skola drunknar i detta sammanhang.

Utrikesminister Linde och försvarsminister Hultkvist förfäras med rätta över talibanernas återkomst och nämner att man kommer att tillsätta en ny Afghanistanutredning. Det är bra. Men framför allt aktualiseras frågan i vidare mening kring Sveriges deltagande i USA/Nato-ledda internationella militära operationer, de flesta för övrigt utan FN-mandat.

Av någon anledning finns ingen utvärdering av Irak-insatsen och trots att det gått tio år sedan Libyen-insatsen avslutades så finns fortfarande bara Försvarsmaktens eget utlåtande, sammanfattat med att man ”levererat ett mycket bra resultat”, det vill säga att Jas-planen fullgjorde sina operativa uppgifter till fullo i samarbetet med Nato.

Afghanistan, Irak och Libyen är lämnade (i stort) av USA/Nato-allianser och Sverige. Man lämnar samtidigt död, sönderslagna samhällsstrukturer, sekteristiskt våld och flyktingströmmar efter sig. Regeringen har en politisk och moralisk skyldighet att allsidigt analysera Sveriges militära insatser utifrån den mest grundläggande frågan: Har Sverige gjort gott för människorna i dessa länder eller har insatserna begränsat sig till att ”främja svenska intressen”?

Frågorna är viktiga att ställa då det är svårt att inte undra om försvarsministerns och militärledningens intresse av samövning och närhet till USA/Nato har stått i vägen för en mer omdömesgill bild av vilka konsekvenser insatserna skulle kunna få när väst med bomber och granater ger sig in i samhällen med helt annan sociokulturell historia.

Flamman

Vägen till Kabul

Serge Halimi

Flamman 6/9 2021

[*Serge Halimi är chefredaktör på Le Monde diplomatique där texten tidigare är publicerad.*]

Västerlandets fiasko i Afghanistan borde stämma till eftertanke. Men eftersom det är arbetare som betalar för krigen tyder inget på att etablissemangen har lärt sig några läxor.

En västerländsk armé kan inte besegras. Ett nederlag kommer ofelbart att vara ryggradslösa ”politikerns” och deras lokala representanters verk, som väljer att fly utan att strida. Sedan över ett århundrade har ”dolkstötslegenden” gett upphov till såväl krigshets som revanschlusta. Att utsättas för en skymf innebär automatiskt att man börjar förbereda den kommande sammandrabbningen. För att kunna lämna ”Vietnamsyndromet” och ”förödmjukelsen” i gisslandramat i Teheran bakom sig lät president Ronald Reagan invadera Grenada 1983. Sju år senare inledde hans efterträdare Gulfkriget efter att USA:s allierade Kuwait hade invaderats. Vad kommer att ske efter bilderna från Kabuls flygplats, som är lika förödmjukande för USA som de är skräckinjagande för dem som har tjänat dem?

”Det är det största debaclet för Nato sedan det grundades”, konstaterade Armin Laschet, den man som Angela Merkel vill se som sin efterträdare som tysk kansler. Kriget i Afghanistan var första gången som artikel 5 i alliansens stadgar aktiverades: en medlemsstat hade angripits

den 11 september 2001 (dock inte av afghaner) – de andra medlemsstaterna kom därför till undsättning. Ockupationen hade fördelen att den påminde deltagarna om att när Washington och Pentagon drar i krig behandlas deras allierade som vasaller, vars länsherre endast ger dem rätt att strida – och dö – inte att säga till om när striderna bör upphöra. Till och med Storbritannien, som annars är vant vid denna förnedrande behandling, protesterade mot detta flagranta förakt. Man får hoppas att det afghanska fiaskot inte kommer att leda till att den vacklande alliansen sluter upp bakom USA i nya äventyr. Till exempel genom att trotsa Kina eller Ryssland i Taiwan eller Krim.

Denna fara har inte direkt blivit mindre överhängande av att katastroferna som de neokonservativa lämnat efter sig i Irak, Libyen och Afghanistan knappt har fått dem att höja på ögonbrynen. När allt kommer omkring betalas ju de mänskliga förlusterna av någon annan än de själva: i väst har kriget allt mer kommit att utkämpas av proletärer. Majoriteten av de amerikaner som stred i Afghanistan kom från rurala delar av USA, långt från de kottier som skriver stridslystna ledarartiklar och bestämmer när landet ska dra i krig. Vilken student, journalist eller politiker känner i dag en soldat som dött i strid? Den allmänna värnplikten hade i alla fall fördelen att hela nationen mobiliserades för de konflikter som dess ledare hade utlöst.

Sedan september 2001 har USA:s president kunnat inleda militära operationer utan att först konsultera kongressen, under förevändningen att det är en del av ”kriget mot terrorismen”. Varken fienden, det geografiska området eller uppdragets längd definieras. För fyra år sedan upptäckte så de amerikanska senatorerna att 800 av deras soldater befann sig i Niger, av den enkla anledningen att fyra av dem hade omkommit. En kommission bestående av båda partier har nu tillsatts med Joe Bidens stöd för att dra tillbaka denna rätt från den exekutiva makten. Krig ska inte vara prinsens ensamma domän, särskilt inte när man påstår sig utkämpa dem i de demokratiska värdenas namn.

Det gäller även för ett land som Frankrike, vars armé är aktiv i Afrika. Behovet av en intelligent debatt om geopolitik, allianser och strategi för framtiden är stort. I synnerhet efter Afghanistan. Men av flera presidentvalskandidaters kommentarer att döma kommer en sådan inte att äga rum. Emmanuel Macron återupplivade sin säkerhetsbetonade demagogi med att beskriva de afghaner som nu flyr talibanernas totalitarism som ”stora illegala flyktingströmmar”. Han hoppas att utmålandet av flyktingar från en diktatur som presumtiva terrorister ska öka hans stöd hos konservativa väljare.

Högerkandidaterna Xavier Bertrand och Valérie Pécresse bjöd naturligtvis över i denna tävling, den senare genom att tillägga att ”en del av världens frihet” står på spel i Kabul. Paris socialistiska borgmästare Anne Hidalgo inledde i sin tur sin analys av det västerländska nederlaget med en skräckinjagande mening: ”Som så ofta i fråga om Afghanistan var det Bernard-Henri Lévy² som varnade mig”.

Möjligen var det därför som hon drog slutsatsen att ”vi måste på ett eller annat sätt börja vandra vägen till Kabul igen.”

Återstår bara för Hidalgo och Pécresse att begära att ryssarna och Nato redovisar intäkterna från deras senaste triumfatoriska marsch mot den afghanska huvudstaden.

Översättning: Jonas Elvander

² Medialt uppmärksammas fransk filosof som gjort sig känd för såväl sitt stöd till liberal imperialism som för sin personliga fåfänga.

Internationalen

Afghanistans folk övergivet och förrått ännu en gång

Farooq Sulehria

Internationalen 10/9 2021

Återigen har det puritanska barbariet gått in i Kabul. Återigen har det större barbariet, USA-imperialismen, berett vägen för sin mindre kumpan, talibanerna. Men i stället för att analysera Kabuls vanhedrande fall vill Farooq Sulehria börja med att uppmärksamma det farligt modiga motståndet mot talibanernas ockupation.

Den första motståndshandlingen, en dag efter Kabuls fall, var generande liten till sin storlek men med en enormt entusiasmerande inverkan. De 17 augusti protesterade fem unga kvinnor utanför presidentpalatset, som dagen innan hade övergivits av Ashraf Ghani. I videon som omedelbart blev viral kan de ses vifta med plakat framför talibanerna. De ropar: "Vi finns. Vi är halva Afghanistan. Täck inte över oss. Skada oss inte. Stöd oss." De beväpnade talibanerna var grova och oförsänkbara. Men när media anlände till scenen blev de nervösa.

Påföljande dag samlades några dussin ungdomar i Jalalabad för att hissa den afghanska flaggan högst upp i ett monument. Precis som nationalsången har flaggan förbjudits av talibanerna. Talibanerna svarade med att skjuta mot folksamlingen. Dödssiffror: 3.

Ockupationens tredje dag: 19 augusti firas som Yum-e-Istaklal (nationaldagen) för att högtidligt hålla årsdagen för afghanernas fälttåg för att driva ut britterna 1919. Ända sedan dess har varje härskare firat denna dag, utom talibanerna (1997–2001). De förbjöd den.

Med afghanska flaggor i händerna som protest mot talibanerna efter 16 augusti strömmade tusentals ungdomar ut på gatorna över hela landet på nationaldagen. I Kabul innehöll den 200 personer stora demonstrationen 7 kvinnor. Crystal Bayat (24) ledde demonstrationen med en afghansk flagga som skalett. "Talibanerna sa att vi endast är fria i 20 dagar, så jag ville bara använda de här 20 dagarna för att göra min röst hörd", sa hon senare i en videoinspelning. De medievana talibanerna har varit relativt återhållsamma i Kabul. Men på landsbygden är det en annan historia. Således begravdes 16 ungdomar i Asadabad efter att ha massakrerats av talibanerna på nationaldagen.

Men har de inte förändrats? Kort sagt: nej!

De globala försöken att snygga till dessa fanatiker är en strategi på två fronter.

För det första: västregeringarna försöker rättfärdiga sitt påkostade förräderi mot afghanerna inför sin inhemska publik. För det andra: uppsnyggningen för att få talibaner som ser bra ut på TV ska hjälpa till att legitimera nästa förräderi, dvs. erkännandet av talibanregimen. För tillfället hjälper de sluga talibanerna till med ompaketeringen av sig för att bli godkända och få hjälp från väst.

Bortanför denna teater för att skapa en image är verkligheten gräslig. Afghanerna vet. Därför trängs de vid flygplatsen i Kabul där talibanerna förödmjucar och misshandlar dem.

Talibanerna har i själva verket begått krigsbrott redan under perioden innan erövringen av Kabul. Den 16 juni slaktades till exempel 22 afghanska kommandosoldater i Dawlatabad efter att de hade kapitulerat (filmer finns tillgängliga).

Reuters-journalisten Danish Siddiquee (från Indien) jagades och mördades efter att ha tagit sin tillflykt till en moské i Spin Boldak. FN-högkvarteret i Herat angreps och vakten dödades. Likaså halshöggs Sohail Pardis bara för att han tidigare hade arbetat som tolk åt de amerikanska trupperna. Och det trots talibanernas löfte att ingen skulle bli måltavla för att ha

arbetat som tolk. Den 3 augusti beklagade Human Rights Watch att talibanerna begick krigsbrott genom att summariskt avrätta tillfångatagna soldater och civila på grund av påstådda band till den afghanska regeringen.

En afghansk aktivist sammanfattade denna debatt om uppsnyggning på sin Facebooksida. ”Talibanerna har bara horn [vapen], de har inget huvud [idéer]”, säger han. Om de avstår från sina horn (barbariet) kommer de att försvinna.

I själva verket är det inte talibanerna utan afghanerna (speciellt kvinnorna) som har förändrats, så att talibanerna inte känner igen dem. En annan grupp som inte kan känna igen talibanernas oföränderliga natur är sällskapet av självutnämnda ”antiimperialister” som ser Kabuls fall som avkolonisering.

Utan tvekan var livet svårt under den amerikanska ockupationen. Talibanernas självmordsuppdrag förvärrade ännu mer det elände som de amerikanska jetplanens bombningar av afghanska byar skapade. De sistnämnda orsakade fler civila dödsfall. Men under talibanerna kommer det att gå från dåligt till sämre. När talibanerna har konsoliderat sig kommer de att använda sina horn ännu mer skoningslöst. Ayatollor använder alltid vackra ord i sina invigningstal. Imperialismen och den islamska fundamentalismen lever glatt i symbios (saudierna med flera). Först när de sistnämnda inte lyder (Iran, al-Qaida) straffar de förstnämnda dem.

En verklig antiimperialism/avkolonisering kommer att vara att rädda afghanska liv, bygga en internationell solidaritet med det afghanska motståndet, hjälpa flyktingströmmar från landet, och allra viktigast: inte överge afghanerna en gång till.

Tidigare publicerat i *International Viewpoint*. Översättning: Göran Källqvist

Solidaritet med det afghanska folket, offer för imperialism och talibanerna

Uttalande från Fjärde internationalen

Internationalen 10/9 2021

Tio år efter USA:s militära tillbakadragande från Irak har landets interventionspolitik lidit ytterligare ett rejält bakslag, denna gång i Afghanistan. Tiden kommer att utvisa i vilken mån det påverkar USA-imperialismens möjligheter att efter uttåget behärska den globala geopolitiken. Det skriver Fjärde Internationalens verkställande utskott i detta uttalande.

Talibanernas intagande av Kabul 15 augusti kantades av blodsutgjutelse, kidnappningar och människor på flykt – i kölvattnet av de amerikanska underhuggarnas sammanbrott. Talibanernas maktövertagande underlättades på många sätt av USA. Dohaavtalet banade väg för denna utveckling – med direkt eller indirekt assistans av Qatar, Ryssland, Iran, Kina och Pakistan. Inte på något sätt var det afghanska folket involverat i processen. Donald Trump är nu snabb med att klandra Biden, men ansvaret faller tungt på dem båda. Biden har bara fortsatt Trumps politik, oavsett om det handlar om Afghanistan, Israel, Kuba, Venezuela eller något annat frontavsnitt.

Medan Trump röjde väg för avtalet implementerade Biden det. USA:s uttåg avspeglar det minskade stödet på hemmaplan för ”krig utan slut”. Det öppnade upp för tillbakadragandet från det afghanska gungflyt och USA:s möjlighet att koncentrera resurser någon annanstans. Själva åtgärden genomfördes på det mest ansvarslösa sätt utan att först sörja för evakueringen av civila.

Talibanernas återkomst underlättar för USA:s rivaler Kina och Ryssland att ytterligare stärka

sitt inflytande i regionen. Båda länderna sitter i allvarliga samtal med talibanerna om hur man ska ”utveckla Afghanistan”.

USA har nu spärrat Afghanistans utlandsreserv på 9,5 miljarder dollar i landets Centralbank, medan IMF dragit in 450 miljoner dollar av ett hjälpprogram mot coronaviruset. Det betyder att Afghanistan, världens sjunde fattigaste land, kommer att sjunka än djupare ner i armod.

De resurser som satsats de senaste 20 åren i Afghanistan – i namn av att utveckla ”demokratien” och till de väpnade styrkorna – är till sin storlek exempellösa. Enligt Cost of War Project spenderade USA 2 226 miljarder dollar i Afghanistan. Dessa pengar hade räckt till att finansiera grundläggande undervisning samt hälsovård i hela världen.

Antalet döda i kriget uppskattades i april 2021 till 47 235 civila, 72 journalister, 444 biståndsarbetare och 66 000 afghanska soldater. USA förlorade 2 442 soldater och 20 666 sårades. Därtill dödades 3 800 anställda på olika privata säkerhetsföretag. Soldater från ytterligare 40 länder deltog i NATO:s stridande styrka, varav 1 144 dödades. Den flyktingvåg som ockupationen utlöste handlar om 2,7 miljoner till andra länder och 4 miljoner inom Afghanistan.

USA spelade på rädslan för talibanerna och al-Qaida för att uppföra hemliga läger och fängelser där tortyr praktiserades, till att hålla fångar på Guantanamo utan något rättsligt förfarande, till att stärka CIA och NSA, till att implementera Patriotic Act, med mera.

USA och dess allierade utlovade utveckling och att kvinnorna skulle befrias från det tidigare förtrycket, något som inte uppnåddes. Man misslyckades fullständigt med målet att utrota fattigdomen. Världsbanken uppskattar att 47 procent av afghanerna fortfarande lever i fattigdom. Och för kvinnornas del resulterade ockupationen ”bara i blodsutgjutelse, förstörelse och kaos”, enligt the Revolutionary Association of Afghan Women (RAWA).

Afghanerna slogs inte för amerikanerna, varför skulle de engagera sig för dess lokala underhuggare? Det afghanska folket och soldaterna saknade ideologisk grund till att slåss för regimen. Den kollapsade inte för att stödet till talibanerna är överväldigande utan på grund av sin våldsutövning, inkompetens och korruption. Ashraf Ghani med anhang representerade den värsta formen av kapitalism. Talibanerna å sin sida drog skickligt fördel av religiösa föreställningar. De har en idé om en konfessionell stat, medan Ashraf Ghani överhuvudtaget saknade perspektiv.

Det finns inte mycket hopp om att någon seriös opposition till talibanerna kommer att ta form inom en nära framtid. Det så kallade ”Anti-talibanska motståndet” bärs upp av skurkaktiga krigsherrar och utgör inte något alternativ.

USA:s tillbakadragande från Afghanistan innebär inte per automatik någon framgång för antiimperialistiska krafter.

Det är en reaktionär kraft – vilken står främmande inför demokrati, kvinnors rättigheter och mänskliga rättigheter överhuvudtaget – som åsamkat USA dess nederlag. Talibanerna år vid makten 1996–2001 var en mardröm för kvinnor, minoriteter och afghaner i allmänhet. Talibanerna har inte förändrats, de bara opererar på ett mer sofistikerat sätt än i det förflutna.

- Inget land bör erkänna den talibanska regimen.
- Öppna gränserna för asylsökande flyktingar.
- Snarare än att blockera humanitär hjälp, eller att låta den bli en bricka i förhandlingar med talibanerna, måste hjälp kanaliseras genom lokala folkliga organisationer.
- Progressiva krafter måste knyta band med afghanska organisationer varhelst de verkar och speciellt hörsamma vädjanden om stöd från afghanska kvinnoorganisationer.
- Varje försök att organisera en ny imperialistisk intervention måste motarbetas. Opposition

mot rasistisk propaganda som utmålar talibanerna som en konsekvens av ”islamsk efterblivenhet” och inte en produkt av imperialism och intervention.

- Nej till imperialism, nej till talibanerna.

Uttalande antaget av Fjärde Internationalens verkställande utskott 30 augusti 2021

Översättning: Anders Karlsson Texten är en nedkortad version av det engelska original som hittas på <https://fourth.international/en/566/asia/369>

SVT:s orientalism är livsfarlig för Afghanistans befolkning

Farooq Sulehria

Internationalen 17/9 2021

På kvällen den 10 september visades ett TV-reportage om Afghanistan i Rapport (SVT 1) som var ett läroboksexempel på en orientalisering av Afghanistan. Inslaget väckte betydligt fler frågor än det svarade på, anser Farooq Sulehria.

I TV-inslaget den 10 september rapporterade SVT:s Mellanösternkorrespondent Samir Abu Eid (som bevakat Palestina på ett imponerande sätt) från norra Afghanistan. Närmare bestämt den lilla byn Sulgira.

Så här rapporterade han: Bonden Muhammad Aslan arbetar på sitt fält. Senare sitter Aslan bland en grupp män som exotiskt sitter på huk på färgglada madrasser (alltihopa tydligt arrangerat för TV-spektaklet).

Aslan säger till Abu Eid att han är glad över att kriget är slut och antyder att talibanerna har återupprättat freden.

Samtidigt visas bilder på byn (en kvinna i burka, gator utan trottoarer, halvnakna barn). Vår SVT-korrespondent berättar välkända historier: afghanerna har bott här sedan urminnes tider. Religionen är det främsta inflytandet över dem. Kvinnor brukade bära burka redan innan talibanerna invaderade Afghanistan. Det är sant att det finns enstaka kvinnoprotester i Kabul. Men här på landsbygden har talibanerna ett nästan totalt stöd även om några få inte håller med om talibanernas restriktioner för kvinnor.

Följaktligen dras slutsatsen: en majoritet av afghanerna är nöjda med talibanerna och gillar deras sharialagar.

Det faktum att Samir Abu Eid, med sin bakgrund i Mellanöstern, orientaliserar Afghanistan visar att det är ideologi och inte hudfärg som är väsentligt i processen. Det är heller inte bara medierna som för fram orientalistiska resonemang, det gör också USA:s administration.

När president Joe Biden till exempel försökte försvara USA:s nesliga uttåg ur Afghanistan, sa han redan den 8 juli: ”Inget land har någonsin enat Afghanistan. Inget land. Imperier har åkt dit och misslyckats.” Efter Kabuls fall den 16 augusti sa president Biden till pressen: ”Så vad har hänt? Afghanistans politiska ledning gav upp och flydde... Vi gav dem [afghanerna] alla möjligheter att avgöra sin egen framtid. Det vi inte kunde ge dem var viljan att kämpa för denna framtid.”

Med andra ord har Afghanistan aldrig förändrats och kommer aldrig att göra det. SVT:s korrespondent anländer till norra Afghanistan för att bekräfta president Bidens bild av afghanerna. Följaktligen skildras Afghanistan så här av SVT: afghanerna har bott här i århundraden, deras kvinnor har alltid burit burka, religionen är den viktigaste faktorn. Underutveckling och fattigdom är det gamla normala eftersom det ingår i deras kultur.

Abu Eids teknik är också välbekant grundad i orientalism. Han väljer ut en afghan som representerar alla afghaner. Med andra ord: de är allihop likadana.

Reportaget väcker betydligt fler frågor än det besvarar:

Förväntade sig Abu-Eid verkligen att en bonde på landsbygden skulle säga sin ärliga mening om talibanerna?

Försökte han få reda på om afghanerna prioriterar religionen mer än jobb, sjukvård och skolor i sina byar? Vill de ha vägar med trottoarer, bevätningsystem, elektricitet, musik och nöjen, eller är de för evigt nöjda med moskén och mullan?

Försökte han få reda på varför norra Afghanistan, dit svenska trupper skickades och dit Sverige har skickat en miljard kronor årligen, fortfarande är så fattigt? Vart försvann de pengarna?

Och om påståendet om talibanernas popularitet verkligen stämmer, borde han då inte rapportera från Washington och Bryssel för att förklara varför talibanerna är så populära efter 20 års västliga upplysningsprojekt, biljontals dollar i bistånd och 30 000 soldater?

Men allra viktigast: avgör vi de politiska partiernas popularitet i Sverige genom att intervjua en bonde i Kiruna? Eller håller vi val i Sverige, och genomför vi opinionsundersökningar för att läsa av de politiska stämningarna?

Faktum är att afghanerna precis som resten av världen vill ha utveckling och demokrati. Religionen har förvisso ett starkt inflytande. De vill inte sälja ut sin religiösa tro i utbyte mot ”utveckling”. Men religion och utveckling är inte något binärt (inget absolut motsatspar).

Fakta motsäger president Biden och Abu Eids verklighetsbeskrivningar. Afghanistan gav kvinnor rösträtt före de flesta länder i Europa. Redan 1960 ägde val rum och en livaktig vänster gjorde betydande parlamentariska segrar. 1978 ägde faktiskt 1900-talets sista marxistiska revolution rum i Afghanistan. Det var i själva verket för att undergräva resterna av denna revolution som USA tillät talibanerna (en inkarnation av de tidigare mujahedin-krigarna) att tåga mot Kabul.

Grundproblemet med det som på akademiskt fikonspråk skulle kunna kallas ”den orientalistiska diskursen om Afghanistan” är inte i första hand filosofiskt. För Afghanerna själva får den direkta och allvarliga konsekvenser:

För det första får afghanerna skulden för USA:s nederlag. Eftersom ”inget annat land någonsin har enat Afghanistan” och trots att ”vi gav dem alla möjligheter att avgöra sin egen framtid”, misslyckades de (Biden använde faktiskt orden ”misslyckades de”). Och de misslyckades på grund att de är nöjda med talibaner, burkas, självförsörjning i byarna och sharialagar. Islam och utveckling (ett västligt begrepp) går ju trots allt inte ihop.

För det andra berövar en sådan orientalisering av Afghanistan varje föreställning om solidaritet med det afghanska motståndet all legitimitet. Orientalister antyder trots allt att det bara är en liten västinfluerad minoritet i Kabul eller Herat som vill ha kvinnorrättigheter. En majoritet är för talibanerna.

För det tredje berövar orientaliseringen av Afghanistan också solidariteten med de afghanska flyktingarna all legitimitet. Afghanska flyktingar betalar redan nu ett mycket högt pris för detta, även om det inte rapporteras. Utöver det statliga beskyddet av talibanerna finns det exempelvis i Pakistan ett mycket starkt folkligt stöd för talibanernas maktövertagande (55 procent enligt en Gallupundersökning). Förståeligt nog råkar Pakistan och Iran vara det naturliga valet för de afghanska flyktingar som flyr från talibanernas regim. Jag har själv nyligen hjälpt en grupp flyktingar som anlände till Pakistan. Hotell har vägrat hyra ut rum till dem. Transportföretag har vägrat att hyra ut bussar till dem. Utan tvekan har socialistiska aktivister varit ett värdefullt undantag som tog emot de afghanska flyktingarna med öppna

armar och hjärtan. Men med tanke på den pakistanska vänsterns minimala storlek kommer ett inflöde av afghanska flyktingar att föra med sig många tragedier, bara på grund av föreställningen att talibanerna är populära bland afghanerna.

Slutligen skulle jag vilja fråga Samir Abu Eid: om talibanerna verkligen är så populära, varför håller de då inte val och legitimerar sin popularitet?

Och då talar jag naturligtvis om val under FN-mandat, inte ”val” som i Iran.

Översättning: Göran Källqvist

Offensiv

Svältkatastrof – total kollaps hotar i Afghanistan

Per Olsson

Offensiv 15/9 2021

Afghanistan hotas av humanitär katastrof som kan få landet att helt kollapsa och resultera i att 97 procent av befolkningen hamnar under fattigdomsgränsen nästa år.

Landet står inför en svältkatastrof som kan bli en av de värsta i världen i mannaminne, varnar representanter för Svenska Afghanistankommittén.

Decennier av krig, ekonomisk kollaps, återkommande torka och covid-19 har skapat en situation där tre av fyra invånare lider brist på mat och om några månader kan maten vara helt slut.

Årets torka har slagit ut minst 40 procent av veteskörden. Vete är den viktigaste grödan och svarar för hälften av invånarnas kaloriintag.

Talibanernas maktövertagande tillsammans med Västländernas frysta bistånd har snabbt förvärrat en redan mardrömslik situation (utländskt bistånd har stått för 40 procent av landets inkomster, BNP, och finansierat 75 procent av budgeten).

Den akuta matbristen har lett till kraftiga prishöjningar. Priset på basvaror som mjöl och bönor har ökat med 63 procent under de senaste månaderna, och bara under de senaste veckorna rapporteras att priset på grönsaker har ökat med 50 procent och att bränslepriser har gått upp med 75 procent.

Under 2021 har fler människor än någonsin tvingats på flykt.

”Årets första månader var de värsta i vad som länge har varit världens blodigaste konflikt. Antalet civila offer var högre än någonsin och ytterligare 560,000 människor drevs på flykt, 120,000 av dem flydde till Kabul för att försöka undkomma talibanerna”, skriver International Crisis Group i en ny rapport om den tilltagande humanitära krisen i Afghanistan den 2 september.

Omedelbara hjälpinsatser krävs innan vintern slår till och det blir än svårare att nå de hungriga.

Samtidigt med den humanitära katastrofen och talibanernas nya skräckvälde stänger grannländerna sina gränser mot Afghanistan, och EU bygger nya murar mot afghanska flyktingar. ”Nu försöker politiker i EU bräcka varandra med att vara den som säger mest och tydligast nej till att ta emot flyktingar från Afghanistan. Det är så plågsamt att lyssna på”, skriver Annika Ström Melin i DN den 14 september.

Riv Fort Europas murar – afghaner på flykt måste få rätt att söka asyl och skydd i det land de önskar. Låt de afghanska flyktingar som befinner sig i Sverige eller något annat EU-land

stanna genom att bevilja amnesti.

Rättvisepartiet Socialisterna och Offensiv säger:

- Permanent stopp för utvisningar till Afghanistan.
- Amnesti för alla som väntar, fått avslag och för papperslösa.
- Nej till tillfälliga uppehållstillstånd och gränskontroller – ja till permanenta uppehållstillstånd (även för de med tillfälliga tillstånd) och familjeåterförening.
- Riv Fort Europas murar – riv upp EU:s och Sveriges omänskliga flyktingpolitik.
- Gemensam kamp mot rasism, skuldbeläggning av flyktingar och ökade klyftor. Jobb, bostad och välfärd till alla – låt storbolag, banker och rika betala.
- Allt stöd till varje strävan att bygga en afghansk massrörelse och en försvarsstyrka som kan förena de fattiga och landets olika folkgrupper i en kamp för att störta talibanregimen och befria landet från allt förtryck, våld och terror.
- För ett demokratiskt och socialistiskt Afghanistan i en frivillig demokratisk och socialistisk federation med grannländerna.
- Global kamp mot imperialismens plundring, militarism och krig – för en socialistisk värld i fred och frihet.

Proletären

al-Qaidas strategi passade USA perfekt

August Eliasson

Proletären 3/9 2021

Tack vare USA är terroristernas inflytande starkare än innan ”kriget mot terrorismen”.

USA skulle besegra terrorismen och frälsa afghanerna med västerländsk demokrati. Men om det finns en vinnare i kriget mot terrorismen är det terroristerna.

Efter 20 års krig i Afghanistan har talibaner ersatts med... talibaner. al-Qaida är på inget sätt besegrat och terrorister fortsätter att attackera civila, framförallt i Mellanöstern men också i Europa. För varje terroristcell som sprängs uppstår fler.

Anledningen till detta fatala misslyckande är enkel. När USA deklarerade krig mot al-Qaida efter attackerna på World Trade Center och Pentagon 2001 gjorde de precis det terroristerna hoppades på.

Terroristernas strategi byggde från första början på att väst skulle provoceras till att invadera muslimska länder och skapa kaos som de salafistiska terrorgrupperna kunde livnära sig på. Denna slutsats drog den jordanske journalisten Fouad Hussein redan 2005 efter intervjuer och samtal med flera ledande al-Qaida-medlemmar.

Fouad Hussein beskrev al-Qaidas strategi som indelad i sju faser:

Den första fasen kallades för ”uppvaknandet”, inleddes 2001 med attackerna mot World Trade Center och avslutades med Bagdads fall 2003. Syftet var att provocera USA att anfälla den muslimska världen och därmed ”väcka” muslimerna.

Den andra fasen, ”Öppnandet av ögonen”, bestod i att göra väst medvetet om ett ”islamskt community” samtidigt som unga män skulle rekryteras.

Den tredje fasen, ”Resa sig och stå upp”, skulle inledas 2007. Och här blir det intressant. Enligt Hussein var al-Qaidas plan nämligen att fokusera på Syrien, med utgångspunkt från Irak.

Den fjärde fasen skulle inledas runt 2010 med att de arabiska regeringarna i regionen skulle

störtas. I tomrummet efter regeringarnas fall skulle al-Qaida växa.

Den femte fasen skulle inledas mellan 2013 och 2016 med att ett islamiskt kalifat skulle utropas. Förhoppningen var också att USA indirekt skulle hjälpa till genom att attackera Irans allierade Syrien.

Den sjätte och sjunde fasen skulle innebära total konfrontation med väst och slutligen seger, lagom till 2020.

Som tur är har al-Qaida inte riktigt lyckats med sin plan. Men nog har al-Qaida kommit närmare sitt mål än USA sitt under de senaste 20 åren. Och till stora delar har de USA att tacka.

USA invaderade Afghanistan, Irak och senare Libyen. De har bombat i Somalia och i Jemen. I Syrien har USA – tillsammans med bland annat Sverige – rent av direkt stött al-Qaidas allierade. De skapade det kaos terroristerna kunde livnära sig på, och de attackerade de regeringar som terroristerna såg som sina fiender.

Samtidigt fortsätter USA att hålla de salafistiska kungadiktaturerna, som ger stöd åt terrorister, under armarna.

Det enda som egentligen inte riktigt gått al-Qaidas väg är Syrien. Trots massivt stöd från både väst och gulfdiktaturer till ”syriskarebeller” lyckades Syrien, med stöd av Ryssland, stå emot. Dessutom hade de nog inte räknat med att få konkurrens i Islamiska staten, som blev först med att etablera ett kalifat.

USA:s krigsstrategier är såklart inte korkade. De lär ha varit väl medvetna om al-Qaidas strategi. Den passade ju perfekt ihop med USA:s ekonomiska och geopolitiska intressen.

Kriget mot terrorismen skapade massvis av nya terrorister

al-Qaidas strategi passade USA perfekt

Patrick Paulov

Proletären 7/9 2021

20 år har gått sedan terrorattackerna den 11 september och startskottet för ”kriget mot terrorismen”. Det blev något annat än det då påstods vara. Västmakterna har skapat massvis av nya terrorister – och utnyttjat dem för sina egna intressen.

Terrordåden mot World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001 fick dramatiska konsekvenser. De nästan 3.000 döda i USA följdes av mångdubbelt fler offer när president George W Bush inledde ”kriget mot terrorismen” och beordrade anfallet på Afghanistan.

I dagsläget riktas blickarna av naturliga skäl mot detta krigs första måltavla. Afghanistan har som en följd av 20 år av krig och ockupation gått från talibanstyre med al-Qaidanärvaro till talibanstyre med al-Qaida- och IS-närvaro.

Nu hörs allt fler röster som kritiserar USA:s agerande och i vissa fall ifrågasätter kriget som sådant. PM Nilsson skriver på ledarplats i Dagens Industri att ”så som man gjorde med och i Afghanistan får man aldrig göra igen”.

Andra röster, som Expressens ledarsida, försvarar USA:s roll som självutnämnd världspolis.

Under rubriken ”Varning för självhatet efter Afghanistaninsatsen” vänder sig Expressens ledarredaktion mot den massiva USA-kritiken. Ledarens slutsats är att det hade varit ett sämre alternativ att avstå kriget och låta al-Qaida fortsätta sin globala terror.

Här kan man fråga sig om texten är ett svar på Expressens egen Magda Gads korrekta analys,

om att USA själva skapat terrorn då man för över 40 år sedan började stödja jihadister i Afghanistan.

Det finns anledning att förundras över de senkomna insikterna hos skribenter som PM Nilsson och andra, över det vansinniga i angreppet på Afghanistan. Vi var många som redan 2001 konstaterade att anfallskrig och utländsk ockupation leder till död, förödelse och nya plågor, inte till demokrati och kvinnofrigörelse. Hur kunde man tro något annat?

Det finns på samma gång anledning att instämma i nödvändigheten av att inte låta al-Qaida och liknande kriminella grupper härja fritt. Terrorism måste bekämpas. Problemet är att det krig mot terrorismen som inleddes för 20 år sedan snarare resulterat i det motsatta. Kriget har skapat nya terrorister i massomfattning – långt utanför Afghanistans gränser.

Mindre än ett halvår efter den 11 september hade terrorismbegreppet vidgats till att omfatta fler än al-Qaida och talibanerna.

I januari 2002 stämplade Bushadministrationen Irak, Iran och Nordkorea som ”ondskans axelmakter”, det vill säga stater som beskyddade terrorister. Ett halvår senare tillfogades Libyen, Syrien och Kuba till de länder som påstods hota USA:s nationella säkerhet.

Vid denna tid upprättade EU och enskilda länder terroristlistor över personer och organisationer som påstods ha kopplingar till terrorism. Här inkluderades sekulära vänsterorganisationer och med tiden även krafter som är bittra fiender till al-Qaida och dess sunniextremistiska salafistiska ideologi.

Det är uppenbart att USA och västvärlden utnyttjade 11 september-terrorn till att slå mot sina fiender och gynna sina geopolitiska intressen.

I mars 2003 blev Irak och det irakiska folket måltavla för kriget mot terrorismen.

Förutom lögnen om massförstörelsevapen framfördes falska anklagelser om att Irak och Saddam Hussein samarbetade med terroristerna i al-Qaida.

2003 var vi, i jämförelse med 2001, mångdubbelt fler som protesterade mot det USA-ledda kriget, som såg igenom lögnerna och pekade på att anfallet var illegalt och skulle få fruktansvärda humanitära konsekvenser för lång tid framöver. Hur kunde man tro något annat?

Kriget i Afghanistan varken knäckte talibanerna eller al-Qaida. Det vet vi. Vi vet också att invasionen av Irak ledde till att Usama bin Ladins terrornätverk för första gången lyckades etablera sig på irakisk mark.

Framväxten av al-Qaida i Irak och dess efterföljare, Islamiska staten, var en följd av USA:s brutala ockupation och den utbredda vreden mot den. Många av de blivande IS-ledarna satt fängslade i Camp Bucca i södra Irak. Den senare ökände IS-ledaren, Abu Bakr al-Baghdadi, släpptes fri av ockupationsmakten USA då han, enligt general Michael Flynn, ansågs vara ofarlig.

Al-Qaida/IS i Irak lyckades under sina första år aldrig bli en verklig maktfaktor. Den möjligheten kom först med kriget i Libyen och Syrien 2011. Då stod plötsligt al-Qaida och liknande extremistgrupper på samma sida som västvärlden och dess allierade i Mellanöstern. Då valde de sistnämnda att direkt eller indirekt stödja de terrorister som bara ett decennium tidigare utmålats som västvärldens farligaste fiende.

Omsvängningen i synen på al-Qaida som huvudfienden hade börjat tidigare. Redan i början av 2007 förklarade George W Bush i sitt tal till nationen att ”shiaextremismen” är lika farlig som al-Qaida. Med ”shiaextremismen” menade Bush bland andra Iran, Syrien och libanesiska Hizbollah, som alla står i stark motsättning till al-Qaida och salafismen.

I februari 2007 avslöjade Seymour Hersh i The New Yorker en dramatisk konsekvens av den nya strategin. I sin iver att bekämpa "shiaextremismen" hade USA tillsammans med Saudiarabien och Israel börjat stärka sunnitiska extremister, inklusive al-Qaida.

När Nato våren 2011 bombade Libyen för att störta Muammar Gaddafis styre och stödja de så kallade rebellerna, fanns det bland dem personer med band till al-Qaida. En av rebelledarna, Abdulhakim Belhadj, hade sju år tidigare fängslats och torterats av CIA på grund av sitt samröre med terrorgruppen.

När Natoländer och Golfstater eldade under upproret i Syrien med leveranser av vapen och annat stöd, så visste de mycket väl att det gynnade al-Qaida och liknande extremister. Det erkände dåvarande vicepresident Joe Biden under en omtalad föreläsning vid Harvard University i oktober 2014.

Politiker och medier i väst talade länge om "moderata rebeller" som den goda sidan i Syrien, värd att stödja. I maktens korridorer fanns redan i krigets inledningsskede vetskapen om att det var en propagandabluff.

I en tidigare hemligstämplad rapport från USA:s militära underrättelsetjänst DIA från augusti 2012 diskuteras al-Qaida/Islamiska statens framväxt i Syrien och Irak. Här står svart på vitt att det sunniextrema "Muslimska brödrskapet och al-Qaida i Irak är de dominerande krafterna bakom upproret i Syrien" och att dessa försöker ta över östra Syrien med stöd av västländerna, gulfstaterna och Turkiet.

I rapporten sägs att det kan komma att "etableras ett uttalat eller icke uttalat salafistiskt furstendöme i östra Syrien", vilket "är precis vad de uppbackande makterna önskar i hopp om att isolera den syriska regimen".

En liknande utveckling förutspås i Irak: "Islamiska staten i Irak skulle också kunna utropa en islamisk stat genom att förena sig med andra terroristorganisationer i Irak och Syrien..."

Det här var känt i augusti 2012, två år innan IS etablerade sitt gränsöverskridande terrorkalifat och när knappt någon hade hört talas om Jabhat al-Nusra, al-Qaidas gren i Syrien. Ändå gjordes inget för att stoppa terroristerna, tvärtom.

Som DIA-rapporten konstaterar var det de extrema islamisterna de mest välorganiserade och stridbara organisationerna i upproret mot Syriens regering. Därmed sammanföll deras intressen med västmakternas.

Att den USA-ledda alliansen mot IS senare bombat IS-terrorister i syriska Raqqa och irakiska Mosul är ett faktum. Västmakterna såg med fasa på när organisationen började bli alltför mäktig.

Men det är också ett faktum att USA utnyttjat IS i andra sammanhang, och det har skett under både Barack Obama och Donald Trump. IS bilkaravaner har kunnat åka fullt synliga genom öknen i östra Syrien, när terroristerna varit på väg att angripa syriska regeringskontrollerade områden.

Än idag behärskas Idlibprovinsen i nordvästra Syrien av terroristorganisationen Hayat Tahrir al-Sham (HTS), efterföljaren till den syriska grenen av al-Qaida. HTS främsta uppbackare är Turkiet och Qatar, två av USA:s nära vänner i Mellanöstern.

Tillbaka till den 7 oktober 2001, dagen då anfallet på Afghanistan inleddes. I sitt tal till nationen var George W Bush tydlig med att detta bara var början:

"Idag fokuserar vi på Afghanistan, men striden är större."

Så blev det också. Krig och terror drabbade fler länder. Utöver de ovan nämnda är det

fattiga Jemen ett av de värst utsatta.

Frågan är vad som händer efter det hastiga tillbakadragandet från Kabul. När Biden talade till nationen den 31 augusti lät han nästan som en fredsvän.

”Beslutet om Afghanistan handlar inte bara om Afghanistan. Det handlar om att avsluta en era av stora militära operationer för att förändra andra länder.”

Tyvärr finns inget som talar för att vi står inför ett världspolitiskt skifte och en ny, fredligare era. Det sker inget tillbakadragande av USA-trupper från Mellanöstern, ingen nedmontering av USA:s dröner- och militärbaser världen över och inte ett ord om att USA:s oljeplundrande styrkor i östra Syrien ska avbryta sin illegala närvaro.

Inte heller finns några tecken på att Bidenadministrationen önskar få ett slut på terrorstyret i Idlib.

Det här är ett av problemen med alla de som plötsligt insett att ”så som man gjorde med och i Afghanistan får man aldrig göra igen”. Det är en icke-kontroversiell ståndpunkt. Alla ser ju att den militära insatsen slutat i totalt fiasko. Men om man inte förmår höja blicken över Afghanistan och möjligtvis Irak är insikten inte mycket värd.

Tänk om någon ledarskribent istället kunde slå fast: ”Så som man gjorde med och i Afghanistan, Irak, Libyen, Syrien och Jemen får man aldrig göra igen.”

Den som yttrar de orden har börjat förstå att det som skett efter terrordåden 11 september handlar om mycket mer än 20 år av död och förödelse i Afghanistan.

20 år av krig och terror

August Eliasson

Proletären 11/9 2021

USA:s ”krig mot terrorismen” har kostat tusentals miljarder dollar, uppemot en miljon människoliv och har skapat oräkneliga nya terrorister. Här är en påminnelse om några av händelserna de senaste två decennierna.

11 september 2001

Al-Qaidas terrorattack mot World Trade Center och Pentagon lämnar nästan 3.000 döda. Dagen därpå aktiverar Nato för första gången artikel 5, om att ett angrepp på ett Natoland är ett angrepp på samtliga.

16 september 2001

George W Bush använder frasen ”krig mot terrorismen” för första gången.

7 oktober 2001

USA och Storbritannien inleder invasionen av Afghanistan genom att bomba Kabul, Kandahar och Jalalabad.

18 januari 2002

En enig riksdag, inklusive Vänsterpartiet, röstar för regeringens proposition att skicka svensk trupp till en ”multinationell säkerhetsstyrka” i Afghanistan.

29 januari 2002

George W Bush stämplar Irak, Iran och Nordkorea som ”ondskans axelmakter”.

5 februari 2003

USA:s utrikesminister Colin Powell presenterar inför FN ”bevis” för att Irak har

massförstörelsevapen och stödjer terrorism.

20 mars 2003

USA invaderar Irak, uppbackade av de andra länderna i ”de villigas koalition”, där bland annat Storbritannien, Australien, Spanien och Polen ingår.

11 mars 2004

Tre dagar före parlamentsvalet i Spanien exploderar fyra bomber på pendeltåg i Madrid och dödar 191 personer. Den sittande högerregeringen påstår sig ha bevis för att baskiska ETA var skyldiga, men den officiella undersökningen kommer senare fram till att attacken planerats av al-Qaida i Irak.

21 maj 2004

De sista av de 1.300 spanska soldaterna lämnar Irak efter att socialdemokratiska PSOE vunnit valet, där regeringens hantering av terrordådet fick opinionen att svänga till PSOE:s fördel, och infriar vallöftet att ta hem trupperna.

8 december 2004

Abu Bakr al-Baghdadi, som ska komma att bli Islamiska statens ledare, släpps av USA från fånglägret Camp Bucca i Irak, där han suttit tillsammans med flera andra som senare också skulle bli ledare för IS.

23 januari 2007

George W Bush pekar ut ”shiaextremismen” som lika farlig som al-Qaida. Några veckor senare avslöjar journalisten Seymour Hersh att USA, Saudiarabien och Israel stärkt sunniextremistiska grupper, inklusive al-Qaida, för att bekämpa ”shiaextremistiska” Iran, Syrien och libanesiska Hizbollah.

12 juli 2007

Amerikanska soldater i två apachehelikoptrar skjuter ihjäl ett dussintal civila i Bagdad, varav två journalister från Reuters. Det blir känt först tre år senare, när videon från massakern publiceras av Wikileaks.

16 september 2007

Legosoldater från det amerikanska privata företaget Blackwater skjuter ihjäl 17 civila irakier och skadar 20 på Nisourtorget i Bagdad.

6 juli 2008

49 civila dödas när USA bombar ett bröllopsfölje i Haska Meyna i Afghanistan. 39 av dem kvinnor och barn.

5 november 2009

Nidal Hasan, major i USA:s armé, skjuter ihjäl 13 personer på USA:s militärbas Fort Hood i Texas. Hasan, som kallade sig för ”soldat i Allahs armé”, döms till döden.

1 februari 2010

Den islamistiska terrorgruppen al-Shabab i Somalia deklarerar för första gången att man är en del av al-Qaidas globala jihad.

19 mars 2011

Det Natoleda bombkriget i Libyen inleds efter att FN:s säkerhetsråd två dagar tidigare röstat igenom en resolution om flygförbudszon över Libyen. En av ledarna för ”rebellerna”, som

Nato hjälper störta Libyens ledare Muammar Gaddafi, är Abdulhakim Belhadj, som sju år tidigare fängslats och torterats av CIA för sitt samröre med al-Qaida.

1 april 2011

En enig riksdag inklusive Vänsterpartiet röstar för att Sverige skickar åtta Jasplan och 250 soldater till den Natoleda insatsen i Libyen. Fyra vänsterpartister och en miljöpartist avstår, men ingen röstar emot partilinjén.

24 april 2011

Wikileaks börjar publiceringen av 779 hemligstämplade dokument om USA:s fångläger i Guantanamo, på den ockuperade biten av Kuba där USA har en militärbas och sedan 2002 ett fängelse. Dokumenten visar på systematisk tortyr och att fler än 150 oskyldiga hållits fängslade under flera år.

2 maj 2011

USA lokaliserar och dödar Usama bin Ladin i Abbottabad i Pakistan.

21 augusti 2013

Visselblåsaren Chelsea (då Bradley) Manning döms till 35 års fängelse för att ha läckt hemligstämpelat material, bland annat videon från luftangreppet den 12 juli 2007, till Wikileaks.

29 juni 2014

Islamiska staten utropar sitt kalifat i de delar av Syrien och Irak som de kontrollerar. Abu Bakr-al Baghdadi utnämns till kalif.

3 oktober 2014

Dåvarande vicepresidenten Joe Biden erkänner i en frågestund på Harvarduniversitetet att USA:s allierade Turkiet och Förenade Arabemiraten skickat ”hundratals miljoner dollar och tiotusentals ton vapen till vem som helst som skulle kämpa mot Assad, trots att de människor som mottog leveranserna var al-Nusra och al-Qaida och de extremistiska elementen av jihadisterna från andra delar av världen”.

20 mars 2015

IS genomför självmordsattacker i två moskéer i Jemens huvudstad Sanaa som dödar 142 personer. Moskéerna hade kopplingar till den folkliga shiamuslimska Huthirörelsen, som kontrollerar Sanaa sedan september 2014.

25 mars 2015

Den saudiledda koalitionen, uppbackad av USA, inleder bombkriget mot Jemen och Huthirörelsen.

13 november 2015

I sex synkroniserade terrorattentat i Paris dödas 137 personer inklusive gärningsmännen. 89 av de dödade befann sig i konsertlokalen Bataclan. IS tog på sig ansvaret.

2 mars 2017

Regeringen presenterar utredningen om Sveriges deltagande i kriget i Afghanistan mellan 2002 och 2014. Utredningen slår fast att de allra flesta målen för den svenska insatsen inte uppfyllts, men att Försvarsmaktens förmåga ökat och att samarbetet med Nato har stärkts.

6 april 2017

På Donald Trumps order skjuter USA 59 tomahawkmissiler mot Shayrat i Syrien, efter en påstådd gasattack i Khan Sheikun i Idlibprovinsen som kontrolleras av al-Qaidas gren i Syrien al-Nusra.

7 april 2017

Fem personer dödas i en terrorattack då IS-sympatisören Rakhmat Akilov kör in i fotgängare på Drottninggatan i Stockholm med en lastbil.

22 december 2020

Legosoldaterna från Blackwater som massakrerade civila på Nisourtorget i Bagdad 2007 benådas av Donald Trump.

4 februari 2021

Den nye presidenten Joe Biden, som var vicepresident när Barack Obama och USA inledde sitt stöd till Saudiarabiens krig mot Jemen, deklarerar att USA ska upphöra med sitt direkta stöd till kriget. Tre fjärdedelar av Saudiarabiens vapenimport har kommit från USA under de sex åren då 250.000 jemeniter dödats av bombanfallen och den saudiledda koalitionen blockad av landet.

25 februari 2021

Efter 36 dagar på posten beordrar Joe Biden sina första bombningar som president. Bomberna faller över östra Syrien där måltavlan är "Iranstödda miliser", samma styrkor som bekämpar IS i området.

31 augusti 2021

De sista av USA:s soldater lämnar Afghanistan. Talibanerna – som föddes ur den religiösa mujahedinrörelse som USA stödde med tusentals ton vapen mellan 1979 och 1989 mot Sovjetunionen, sedan före Sovjets invasion i december 1979 – har åter makten i landet.

En rapport från Brown University i USA visar att USA:s 20 år av "krig mot terrorn" kostat 8.000 miljarder dollar och 900.000 människoliv.

Revolution

Saurrevolutionen i Afghanistan 1978: vad den lyckades med och hur den krossades

Adnan Khan

Revolution 10/9 2021

I de borgerliga medierna framställs Afghanistan i dag som ett land där det enda som finns är islamistisk fundamentalism, jihad, krigsherrar och knarkkarteller. Men även om dessa fälor är ett tragiskt inslag i vardagen i Afghanistan i dag har det inte alltid varit fallet. För fyrtio år sedan lyckades en revolution nästan med att skaka landet ur sin underutveckling, bara för att kastas tillbaka efter en imperialiststöd, fundamentalistisk kontrarevolution. För att förstå dagens situation och de reaktionära styrkornas framväxt i Mellanöstern måste man förstå den afghanska Saurrevolutionens uppgång och fall.

Historisk bakgrund

Afghanistan är ett geografiskt viktigt land. Engels noterade att:

Afghanistans geografiska position, och den särskilda karaktären hos dess folk, ger landet en politisk vikt i händelserna i Centralasien som knappast kan överskattas.

Landet knyter samman Centralasien med Sydasien och dess geografiska läge spelade en mycket viktig roll för händelserna i landet, och detta är fortfarande fallet i dag. Under 1900-talet var landet en bufferzon mellan brittiska Indien och Tsarryssland. Britterna försökte ockupera landet men lyckades aldrig helt. De lyckades ockupera delar av Pashtunområdet och göra det till en domän i brittiska Indien. Senare skulle den skada som denna uppdelning orsakade få betydande konsekvenser och utnyttjas av USA och Pakistan för att bekämpa revolutionen och kontrollera landet.

Amanullah Khan – en antiimperialist inspirerad av Mustafa Kemal Atatürk i Turkiet – misslyckades i början av 1900-talet med sina försök att modernisera landet. Som Trotskij påpekade på den tiden:

Det finns ännu en nation i öst som förtjänar att nämnas speciellt i dag ... Det är Afghanistan. Dramatiska händelser utspelas där och den brittiska imperialismen har sin hand med i spelet. Afghanistan är ett efterblivet land. Afghanistan tar sina första steg för att europeiseras och garantera sitt oberoende på en mer utvecklad grundval. De progressiva nationalistiska elementen i Afghanistan sitter vid makten, så den brittiska diplomatin mobiliserar och beväpnar allt som på något sätt är reaktionärt både inom landet och längs dess gränser mot Indien och riktar det mot de progressiva elementen i Kabul. Med början i de dekret med vilka inte bara de borgerliga utan också de socialdemokratiska myndigheterna i Tyskland förbjöd Första maj-demonstrationer, vidare över händelser i Kina och Afghanistan, kan vi överallt se den Andra internationals partier ligga bakom undertryckande och förtryck. Ty, vet ni, angreppet mot Kabul organiseras med brittiska resurser, och äger rum under pacifisten MacDonalds regering. (Leo Trotskij, april 1924)

Förutom den imperialistiska aggressionen berodde Amanullahs misslyckande med att modernisera Afghanistan även på att det inte fanns någon nationell borgarklass, likt den som hade genomfört den industriella revolutionen i Europa och upprättat nationalstaterna.

När Saurrevolutionen inträffade 1978 omgavs Afghanistan av viktiga länder som Sovjetunionen, Iran, Kina och Pakistan. Dessa länder deltog senare aktivt på revolutionens och kontrarevolutionens sida i Afghanistan.

Afghanistan och den koloniala revolutionen

I många delar av världen, inklusive grannlandet Pakistan, var 1968 ett år präglad av massrörelser och protester. Afghanistan var inget undantag. 1968 skedde en våg av strejker bland både studenter och arbetare. Studenternas krav innefattade omfattande förändringar av utbildningen och schemat, protester mot universitetsadministrationen och så vidare. Arbetarnas krav innefattade höjda löner, bättre arbetsvillkor, ledighet, sänkt arbetstid och tillgång till sjukvård och mediciner.

Historikern Louise Dupree, som fått erkännande för sina kunskaper i Afghanistan, beskrev situationen med dessa ord:

Det sporadiska stödet för arbetarstrejker bland studenter – till och med i vissa fall bland elever i skollådern – har förvånat många i Kabul.

Studenterna hade ett högt utvecklat medvetande:

I vissa klassrum vägrade studenterna ofta lyssna på antimarxistiska åsikter och en stämning utvecklades där få akademiker kunde säga någonting positivt om väst.

Revolutioner tenderar att sprida sig och Dupree erkänner detta genom att säga:

De högt utvecklade kommunikationsmedlen i dag uppmuntrar, tror jag, framväxten av världsomfattande protester bland studenter och arbetare. Nyheterna om en 'polisattack' på [studenter i] Berkeley, om ett upplopp i Columbia, eller om studenter och arbetare på barrikaderna i Paris sveper över världen på bara några timmar – och varje stad och många byar i Afghanistan har sin beskärda andel av radioapparater. Oroligheterna bland studenterna i Afghanistan kan ses som en förlängning

och del av den allmänna oro som råder bland studenter runtom i världen.

Det är helt riktigt att rörelsen påverkades av arbetaruppror runt om i världen, men bakom detta låg också det organiserade arbete som utfördes av Afghanistans folkdemokratiska parti (PDPA), eftersom det var partiets strategi att utföra politiskt arbete bland arbetare.

Marx fokuserade inte på revolutionens problem i de koloniala länderna eftersom han tänkte sig att revolutionen skulle ske först i de avancerade och industrialiserade länderna. Detta var inte särskilt konstigt med tanke på att Europa var centrum för världsrevolutionen på den tiden.

I de koloniala och ex-koloniala länderna är det omöjligt att göra några framsteg på grundval av de gamla samhälleliga relationerna. I alla dessa länder kan den nationellt-demokratiska revolutionen, den agrara revolutionen och likvideringen av feodala och förfeodala rester omöjligt lösas längs samma linjer som i de klassiska borgerliga revolutionerna och Frankrike 1789. Borgarklassen i de koloniala länderna uppstod för sent, när de kapitalistiska relationerna redan dominerade planeten. Av denna anledning kunde den nationella borgarklassen omöjligt spela samma progressiva roll som den gjort hundratals år tidigare när den utvecklade det kapitalistiska samhället i de olika länderna väst.

Borgarklassen utvecklades för sent i Afghanistan och var för svag för att spela någon progressiv roll. Foto: Public domain.

Borgarklassen i de koloniala länderna är för svag och deras egna resurser för begränsade för att kunna konkurrera med de industrialiserade ekonomierna i det kapitalistiska väst. De är, för att fatta det kort, bundna med tusen trådar till det gamla samhället å den ena sidan och imperialismen å den andra, vilket gör att de har intresse av att försvara den rådande ordningen. Därför är det proletariatet som måste genomföra den historiska uppgiften att samtidigt genomföra både den nationellt-demokratiska revolutionen mot de feodala resterna och den socialistiska revolutionen mot borgarklassen.

Samhällets ruttenhet, imperialismens relativa svaghet och den mäktiga tillväxten av industrin i

och stabiliseringen av Kina under efterkrigstiden ledde till stora samhälleliga omvälvningar och revolutioner i de koloniala länderna. Men den ryska revolutionens stalinistiska urartning, i kombination med den stalinistiska deformationen av den kinesiska revolutionen från dess allra första början, innebar att revolutionen i de koloniala länderna, sina framgångar till trots, utgick från ett snävt nationellt perspektiv och hade grundläggande deformationer redan från början. Detta var bakgrunden till revolutionen i Afghanistan, och orsaken till dess misslyckande och kontrarevolutionens seger.

Afghanistans folkdemokratiska parti

Afghanistans folkdemokratiska parti (PDPA) grundades den 1 januari 1965 hemma hos partiledaren Nur Muhammed Tarakai. Partiets mål beskrevs med följande ord:

Vi vet att vi kämpar för vissa klasser och mot vissa klasser, och att vi kommer att bygga ett samhälle på grundval av sociala principer i de arbetandes intresse där det inte finns någon individuell exploatering.” (Tal till PDPA:s första kongress)

Men strax efter dess bildande splittrades partiet i frågan om motstånd mot kungen.

De två huvudsakliga grupper som kom ur splittringen 1967, som fick namn efter sina respektive tidningar – även om båda följde Sovjetunionens teoretiska linje – var ****Parcham**** (Fanen) och ****Khalq**** (Folket). Parcham hade en mer nationalistisk inriktning. Dess bas fanns främst inom den urbana medelklassen och dess arbete var mer fokuserat kring armén. Khalqfraktionen var mer inriktad på klassfrågor och hade sin bas inom den urbana arbetarklassen och fattiga på landsbygden.

Det finns en vanlig myt, även bland vissa vänsteraktivister, om att PDPA helt saknade någon massbas. Men seriösa afghanska historiker håller inte med om den ståndpunkten, och menar i stället att PDPA hade masstöd till och med på Afghanistans landsbygd. Dessutom finns det bevis för att PDPA framgångsrikt etablerade studiecirklar i de pashtunska områdena på andra sidan gränsen i Pakistan.

Revolutionen

1973 kom Daoud – en kusin till kungen och politiskt orienterad till pashtunerna – till makten genom en palatskupp, med aktivt stöd från Parcham och armén. Daoud hade nära relationer med Sovjetunionen och avskaffade monarkin. I början av Daoudregimen kunde kommunisterna genomföra sina aktiviteter öppet. Men efter att PDPA återförenades 1977 och med dess växande inflytande i den civila och militära byråkratin, blev de ett hot mot regimen.

Den 18 april 1978 blev Mir Akbar Khyber, facklig aktivist och ledare för Parcham, lönnmördad under mystiska omständigheter. Tusentals människor samlades på hans begravning i Kabul. Mir Akbar Khybers död och begravning blev en varning till regimen. Efter detta intensifierades kampen mellan regimen och PDPA, som nu blivit på liv och död. Tio dagar senare, den 28 april 1978, tog PDPA makten i en statskupp, denna gång under ledning av Khalqfraktionen.

Saurrevolutionen tog makten genom en statskupp, inte genom ett folkligt uppror. Foto: Cleric77

Det är värt att notera att ingen av PDPA:s fraktioner hade något egentligt perspektiv och de hade inte förväntat sig en revolution i Afghanistan inom den närmsta framtiden. Detsamma gällde Sovjetunionen. Revolutionen blev en överraskning för den sovjetiska byråkratin. Den hade provocerats fram av Daoudregimens undertryckande av PDPA och blivit en överlevnadsfråga för PDPA. Efter mordet på Mir Akbar Kyber accelererade attackerna mot kommunister. Regimen arresterade partimedlemmar, inklusive partiledaren Nur Muhammad Tarakey vid midnatt den 26 april. Detta var ett ödesdigert misstag från Daoudregimen.

Nästa morgon inledde PDPA en operation planerad på förhand och utformad för just en sådan händelse. Omkring 250 pansarvagnar och bepansrade fordon deltog i kuppen, och officerare som var medlemmar i partiet tog över både armén och flygvapnet. Vid 17:30 befann sig makten i händerna på rebellerna. Den arresterade partiledaren frigavs ur fängelset som en segrare. Radio Kabul, liksom flygplatserna i Bigram och Kabul, befann sig under deras kontroll. Samma kväll tillkännagav de revolutionens seger i Radio Kabul.

Saurrevolutionen (efter namnet på den månad i den afghanska kalendern då revolutionen inträffade) var inte som den i Ryssland under bolsjevikrevolutionen i oktober 1917, där makten togs genom en massresning av arbetare och bönder under ledning av Lenin och Trotskij. För att beskriva ett fenomen likt det vi såg i Afghanistan utvecklade Ted Grant begreppet proletär bonapartism. Det är en situation där kapitalismen och jordägarväldet har avskaffats och ekonomins viktigaste delar har nationaliserats, men makten inte ligger i händerna på arbetarna utan i stället på en militär- och polisdiktatur och enpartistat.

Ted Grant beskrev kuppen på detta sätt:

Kuppen påskyndades av Daouds försök att undertrycka all opposition. Hans störtade regim hade varit en feodalt-byråkratisk enpartiregim. Landets lilla arbetarklass hade inga fackliga organisationer.

Om revolutionen hade tagit den hälsosamma formen av en rörelse bland massorna själva hade resultatet blivit mycket annorlunda från det som verkligen hände i Afghanistan. Kuppen i april 1978 baserade sig på en rörelse bland eliterna inom armén, de intellektuella och de högsta lagren av

den professionella medelklassen i städerna.

De organiserade kuppen först och främst som en preventionsåtgärd mot försök att utrota dem och deras familjer som redan var under förberedelse. De agerade utifrån självbevarelsesdrift, men också med idén om att föra in Afghanistan i den moderna världen.

Efter den gamla ruttna regimens kollaps befann sig officerarna vid makten. Imperialismens och de feodala klassernas opposition kunde bara hitta stöd bland den lilla arbetarklassen och de utfattiga arbetande massorna. De hittade en lämplig modell i Sovjetunionen, som hade en planerad ekonomi men ett politiskt system byggt på totalitärt toppstyre, vilket passade de militära ledarna väl.

Ledarna av Saurrevolutionen såg till Sovjetunionen som en modell. Foto: Cleric77

Kampen för Afghanistans frigörelse

PDPA ärvde ett sargat land, ett av världens fattigaste, med omfattande och djupgående sociala problem. Vid tidpunkten för revolutionen levde bara 14 procent av landets 15,1 miljoner invånare i städerna. Resterande 13 miljoner levde på landsbygden, varav 1,5 miljoner var nomader.

95 procent, en exceptionellt hög andel, kunde varken läsa eller skriva. Bara 12 procent av landets yta var odlingsbar, och av den brukades bara till 60 procent på grund av vattenbrist och det feodala systemets ineffektivitet. Detta var ett tydligt bevis på imperialismens och de feodala klassernas ruttenhet, som hade dominerat landet fram till dess.

PDPA-regeringen uppskattade att 45 procent av den odlingsbara marken kontrollerades av fem procent av jordägarna. Bönder och jordbruksarbetare var tvingade att leva under usla förhållanden genom stora skulder till enskilda jordägare och storbönder. Landsbygden släpade efter resten av samhället och man levde efter en särskild kombination av stamlagar och en förvrängd form av islam. Prästerskapets ekonomiska och samhällseliga makt var svag och hade sitt ursprung i de lägre skikten. Infrastrukturen var i stort sett helt outvecklad, vilket visas av det faktum att inte en enda by hade elektricitet 1978. Vad gäller sjukvård, utbildning, transport och färdmedel, var Afghanistan ett av världens mest underutvecklade länder.

Industrin var svag och industriproduktionen utgjorde bara 17 procent av BNP, vilket bara

motsvarade 10–15 procent av efterfrågan på socker, textilier, skor och så vidare. Industriproletariatet utgjordes av bara 40 000–50 000 arbetare och var koncentrerat till de fyra urbana centren. Det viktigaste industriella centret var huvudstaden Kabul.

Hälften av arbetarna jobbade i fabriker med fler än tusen anställda. Även om fackföreningar var förbjudna enligt lag gick de största fabrikerna ut i strejk under strejkvågen 1968-69, vilket visar rörelsens stridbarhet.

Trots de oerhört svåra förhållanden PDPA stod inför efter maktövertagandet, var man beslutna att ta Afghanistans öde i sina händer. Omedelbart efter maktövertagandet påbörjade PDPA en rad omfattande reformer.

Den första viktiga handlingen var nationaliseringen av industrin, som inom bara några år gav resultat för industriproduktionen. 1978 bidrog exempelvis gruv- och förädlingsindustrin bara med 3,3 procent till landets totala intäkter – 1983 nådde man 10 procent.

PDPA:s sjätte dekret avskaffade böndernas skulder till de rika storbönderna och jordägarna – en enorm lättnad för de fattiga bönder som i århundraden levt under denna press.

Det sjunde dekretet innebar reformer av äktenskapet. En betydande reform var avskaffandet av ”brudköpet”, en månghundraårig sed. Detta dekret införde också sexuell myndighetsålder.

Jorden delades ut och kollektivt jordbruk introducerades. Begränsningar av jordäggande infördes. Detta var extremt viktiga reformer för ekonomisk och samhällelig rättvisa, men framförallt i termer av att förbättra jordbrukets produktivitet. Efter PDPA:s första år vid makten uppskattades att omkring 333 000 hektar hade fördelats till 132 000 familjer. Vattendistributionen, som tidigare varit familjens ansvar, togs över av staten.

Liknande reformer infördes för att utrota analfabetismen. En viktig reform på den här fronten var nationaliseringen av tryckpressarna, för att tillgängliggöra utbildningsmaterial, men också för att producera material på minoritetsspråk.

Lika rättigheter för kvinnor infördes, liksom betald mammaledighet. Reformen av det här slaget hade aldrig skådats i regionen. Planekonomins införande gav på kort tid fantastiska resultat inom de olika grenarna av ekonomin. Till exempel byggdes hundra nya fabriker under de första fem åren. Antalet vårdplatser ökade med 84 procent och läkare med 45 procent. De härskande klassernas makt och privilegier blev kraftigt inskränkta, och imperialismens intressen var hotade.

Man genomförde många reformer för kvinnor. Foto: Public domain.

Kontrarevolution

Kapitalismen är ett globalt sammanflätat ekonomiskt system. Därför är ett hot mot kapitalismen även i ett litet underutvecklat land oacceptabelt för kapitalets strateger. Det första året efter revolutionen gick relativt bra. En vanlig missuppfattning är att USA-imperialismen intervenerade först efter att Sovjetunionen hade gått in. I själva verket smidde USA planer för kontrarevolutionen långt innan Sovjetunionens intervention. När USA gick in trodde deras strateger att Sovjet inte skulle intervenera. Under våren 1979 började USA-imperialismen mobilisera sitt reaktionära maskineri och i mars skickade skickade CIA sin första hemligstämplade hemställan till president Carter, för att stötta kontrarevolutionen i Afghanistan. USA sträckte ut en hand till Saudiarabien och Pakistan för att rådgöra om en strategi för kontrarevolutionen. Den västerländska imperialismens ekonomiska styrka, i kombination med Saudiarabiens wahhabism, strategiskt stöttad av Pakistans diktator general Zia ul-Haq, bildade en ohelig allians för att krossa revolutionen.

Samma sommar godkände Carter-administrationen CIA:s ansökan om 500.000 dollar för operationen. Med tiden kom varje betydande imperialistmakt att bidra, på ett eller annat sätt, till att skapa det islamistiska monster som skulle bekämpa revolutionen – samma Frankensteins monster som idag hemsöker dess forna mästare. Västerländsk media framställer den islamistiska fundamentalismen som om de inte hade något med den att göra. I verkligheten är dagens fundamentalister ett direkt resultat av västs imperialistiska politik.

Svårigheter

Saurrevolutionen drogs med sina egna särskilda svagheter. En av dem var objektiv: landets ekonomiska och sociala eftersatthet, som innebar att den numerärt svaga arbetarklassen inte kunde spela en självständig roll i revolutionen – en nödvändighet för en framgångsrik socialistisk revolution. Frånvaron av en internationell revolution innebar att Saurrevolutionen isolerades, och stalinismens kriminellt felaktiga teori om möjligheten att bygga socialism i ett

land förvärrade situationen.

Den andra svagheten var PDPA:s organisation. Partiet hade aldrig utvecklats till en enhetlig leninistisk organisation och kort efter maktövertagandet ledde interna maktstrider till fraktionsbildningar – splittringar som också underblåstes av Sovjetunionens intervention. Faktum är att sovjetbyråkratin spelade en väldigt reaktionär roll genom att aktivt delta i fraktionsstriden inom PDPA och stötta Parcham-flygeln mot Khalq. Khalq-fraktionen var starkt emot Sovjets intervention, och varnade för att den skulle få ödesdigra konsekvenser.

Men i december 1979 intervenerade Sovjetunionen militärt. Parcham-fraktionen kom till makten och en utrensning av Khalq-fraktionen påbörjades som försvagade partiets grepp om makten. De interna konflikterna hade redan börjat byggas upp under sommaren.

Khalq hade illusioner i att man skulle kunna inta en alliansfri position i sin utrikespolitik, och därigenom skapa en vänskaplig omgivning för den nya regimen. I verkligheten blev Afghanistan, efter Sovjetunionens intervention, ett slagfält för de två världsmakterna. För Sovjets vidkommande blev Afghanistan, som det snart skulle visa sig, en riskzon för de sovjetiska styrkorna.

Kontrarevolutionens seger

Steg för steg drogs alla reformer tillbaka i takt med att regimen sökte försoning med oppositionen, och 1988 lämnade Sovjetunionen landet. Regimen var vid det laget extremt svag och 1992 hamnade makten i händerna på Mujahideen. Gräsrötterna inom Mujahideen kom senare att bilda den Pakistan-stödda rebellgrupp som vi i dag känner som talibanerna, som tog makten och mördade ledaren för Parchamregimen, Najibullah. Den 26 år långa fundamentalistiska kontrarevolution som följde kastade åter Afghanistan ned i barbari. Kontrarevolutionen påverkade inte bara Afghanistan, utan hela regionen – särskilt Pakistan. Heroin blev ett medel för att finansiera kontrarevolutionen och Mujahideen, en strategi som i förlängningen skapade världens första narkotikastat. Enligt uppskattningar används idag över 200 000 hektar för odling av opiumvallmo. 2017 skördades 9000 ton opium.

Saurrevolutionen representerar hoppet hos de arbetande massorna i Afghanistan och hela regionen, hopp om frigörelse från kapitalistisk och halvfeodal utsugning och misär. Detta hopp dränktes i blod av imperialismen. Om vi vill besegra dessa reaktionärer, är det enda alternativet organisering längs klasslinjer. Den enda hämnd vi kan söka för den misär som åsamkats det afghanska folket, är att ge liv åt den socialistiska revolutionen som ett svar på den flera decennier långa kontrarevolutionen. Det är det enda alternativet för att ta, inte bara det afghanska samhället, utan även det pakistanska, ut ur det barbari som kapitalismen och imperialismen skapat. Arbetarklassen i regionen, men även i världens avancerade kapitalistiska länder, står inför denna historiska uppgift. För att lyckas är det nödvändigt att bygga arbetarklassens organisation på en internationell grundval.

Lästips – bakgrund

Fred Halliday: [Afghanistan – Revolution och kontrarevolution](#) (1980).

Salah Jaber: [Sovjetunionens uttåg ur Afghanistan](#) (1988)

Tariq Ali: [Afghanistan - mellan hammaren och stödet](#) (2002)